

Wieczór z Niezlomnymi w Izbie Pamięci

W czwartek 26 lutego w Izbie Pamięci Ziemi Żelechowskiej odbyła się projekcja filmu dokumentalnego „Żołnierze Wyklęci” w reżyserii Wincentego Ronisza. Obraz przedstawia prawdziwe historie uczestników powojennego podziemia zbrojnego i jest bogato ilustrowany relacjami bezpośrednich uczestników i świadków tamtych wydarzeń.

Kiedy po „wyzwoleniu” rozpoczął się w Polsce terror komunistyczny, wielu żołnierzy Armii Krajowej zdecydowało się ponownie chwycić za broń, nie godząc się na narzucony system. W latach 1945-1956 przez szeregi partyzantów przeszło około 150 tysięcy osób. Do czasu tzw. ujawnienia w 1947 r. w lasach walczyło ponad 10 tysięcy żołnierzy.

Na terenie ziemi łódzkiej działał oddział dowodzony przez kpt. Stanisława Sojczyńskiego ps. „Warszyc”. Rozgłos dzięki atakom na więzienia w Kielcach i Radomiu zdobyli żołnierze „Szarego” i „Harnasia”. Na Podhalu walczył Józef Kuraś ps. „Ogień”, natomiast na Białostocczyźnie działał dowódca V Wileńskiej Brygady AK – Zygmunt Szendzielarz ps. „Łupaszka”. Na terenie Lubelszczyzny i południowego Podlasia walczył mjr Marian Bernaciak ps. „Orlik”.

Mimo że władze komunistyczne od początku skierowały przeciwko partyzantom znaczne siły, szeregi przeciwników reżimu wciąż rosły. Żołnierze przeprowadzali akcje zbrojne przeciwko posterunkom wojskowym i funkcjonariuszom aparatu bezpieczeństwa, walczyli z Sowietami, odbijali więźniów. Zdarzały się również akcje odwetowe na konfidentach. W niektórych przypadkach ginęły osoby postronne, co propaganda wykorzystywała, nazywając partyzantów bandytami.

Z czasem sytuacja oddziałów leśnych stawała się coraz trudniejsza. Przewaga przeciwnika była przytłaczająca, dowódcy ginęli w zasadzkach, często zdradzeni przez szpicli, gasła nadzieja na interwencję Zachodu. Wielu skorzystało z amnestii podczas tzw. ujawnienia w 1947 r., jednak dla części oznaczało to później represje, prześladowania i tortury. W lasach pozostała już tylko nieliczna grupa, dla której nie było ratunku.

Film Wincentego Ronisza opowiada o losach tysięcy uczestników powojennego podziemia niepodległościowego – ludziach, którzy walczyli samotnie, bez realnej nadziei na zwycięstwo, pozostając wiernymi ideałom wolnej i demokratycznej Polski. Dopiero po blisko pół wieku historia zaczęła przywracać pamięć o tzw. Żołnierzach Wyklętych i ich dramatycznych wyborach.

Po projekcji filmu odbyła się dyskusja, podczas której uczestnicy chętnie odnosili się do zaprezentowanych faktów i wydarzeń. Wiele osób skorzystało również z okazji do obejrzenia eksponatów zgromadzonych w Izbie Pamięci.

